เรื่องเสร็จที่ ๔/๒๕๐๒

บันทึก

เรื่อง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตามหนังสือของกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ ๗๕๑๕/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๑ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวคือ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๙ บัญญัติให้ศาสตราจารย์ประจำ อาจารย์ประจำ อาจารย์ผู้ช่วย และพนักงานมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นข้าราชการพลเรือน และพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๐๐ บัญญัติให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นทบวงการเมือง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ แต่มิได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่า เป็นทบวงการเมืองในฐานะทบวงหรือในฐานะกรม จึงมีปัญหาว่าปลัดกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาในลักษณะใด เพียงไรหรือไม่ และอีกประการหนึ่งโดยที่ศาสตราจารย์ประจำ อาจารย์ประจำ อาจารย์ผู้ช่วย และพนักงานมหาวิทยาลัยมีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือน การปฏิบัติเกี่ยวกับตัวข้าราชการจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๔๙๗ และที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.๒๔๙๕ จึงมีปัญหาต่อไปอีกว่า

๑. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.๒๔๙๕ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมมิได้บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไว้แต่ประการใด เมื่อมิได้บัญญัติไว้เช่นนี้ กระทรวงศึกษาธิการจะถือว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของอ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการจะชอบหรือไม่

๒. ขณะที่ยังไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่า อำนาจการปกครองบังคับบัญชาข้าราชการในมหาวิทยาลัยเป็นอำนาจหน้าที่ของอธิการบดีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑ และจะต้องเป็นไปภายใต้บังคับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๔๙๗

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้ตรวจพิจารณาเรื่องนี้แล้วมีความเห็นดังต่อไปนี้

๑. สำหรับปัญหาที่ว่าปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในลักษณะใด เพียงไรหรือไม่นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๐๐ บัญญัติให้

ส่งพร้อมหนังสือที่ ๕๓/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๐๒

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นทบวงการเมือง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ อำนาจการบังคับบัญชาของปลัดกระทรวงศึกษาธิการก็ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๔๙๕ ซึ่งบัญญัติว่า “กระทรวงหนึ่งๆ นอกจากมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง รัฐมนตรีช่วยว่าการหรือรัฐมนตรีสั่งราชการ ให้มีปลัดกระทรวงคนหนึ่งเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการประจำของกระทรวงรองจากรัฐมนตรีและรับผิดชอบควบคุมราชการประจำในกระทรวงและบังคับบัญชาสำนักงานปลัดกระทรวง” ส่วนจะควบคุมบังคับบัญชาได้เพียงใดนั้น ก็เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนทำนองเดียวกับที่ปลัดกระทรวงจะพึงปฏิบัติกับราชการส่วนอื่นๆ ของกระทรวง

๒. สำหรับปัญหาเรื่อง อ.ก.พ.นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า เมื่อได้มีการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตามนัยแห่งมาตรา ๔ ทวิ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.๒๔๙๕ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ฉบับที่ ๔)[๑] พ.ศ.๒๕๐๐ แล้ว สำนักงานเลขาธิการและคณะต่างๆ ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะอย่างเดียวกับกรม ก็ย่อมมี อ.ก.พ.กรมของตนเอง และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ส่วนกิจการใดอันเป็นอำนาจหน้าที่ของ อ.ก.พ.กระทรวง ก็ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น คืออยู่ในอำนาจและหน้าที่ของ อ.ก.พ.กระทรวง ทั้งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาใคร่ขอตั้งข้อสังเกตด้วยว่า ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๔๙๗ บัญญัติว่า “อ.ก.พ.กระทรวงประกอบด้วยรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็น

---

[๑] มาตรา ๔ ทวิ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน จะตราพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ได้

พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวในวรรคแรก ให้แบ่งส่วนราชการออกเป็นสำนักงานเลขาธิการ และคณะต่างๆ มีฐานะอย่างเดียวกับกรม และให้เลขาธิการและคณบดีมีอำนาจบังคับบัญชา ให้บำเหน็จ ลงโทษ บรรจุ แต่งตั้งและถอดถอนข้าราชการได้เช่นเดียวกับอธิบดี แต่เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วอย่างใดให้เสนอไปยังอธิการบดี และให้อธิการบดีมีอำนาจเพิกถอนหรือสั่งเปลี่ยนแปลงได้

ส่วนราชการของแผนกอิสระจะให้มีฐานะอย่างเดียวกับกรมหรือกอง ก็ให้กำหนดตามคุณภาพและปริมาณของงาน โดยให้ระบุการเทียบฐานะไว้ในพระราชกฤษฎีกาในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการที่มีฐานะอย่างเดียวกับกรมหรือกองมีอำนาจบังคับบัญชาให้บำเหน็จ ลงโทษ บรรจุ แต่งตั้งและถอดถอนข้าราชการได้เช่นเดียวกับอธิบดีหรือหัวหน้ากอง แล้วแต่กรณี แต่เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วอย่างใดให้เสนอไปยังอธิการบดี และให้อธิการบดีมีอำนาจเพิกถอนหรือสั่งเปลี่ยนแปลงได้

ส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการและคณะต่างๆ จะให้มีฐานะอย่างเดียวกับกองหรือแผนก ก็ให้กำหนดตามคุณภาพและปริมาณของงาน โดยให้ระบุการเทียบฐานะไว้ในพระราชกฤษฎีกา ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการที่มีฐานะอย่างเดียวกันกับกองหรือแผนก มีอำนาจบังคับบัญชา ให้บำเหน็จ ลงโทษ บรรจุ แต่งตั้งและถอดถอนข้าราชการได้เช่นเดียวกับหัวหน้ากองหรือหัวหน้าแผนกแล้วแต่กรณี แต่เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วอย่างใด ให้เสนอไปยังเลขาธิการหรือคณบดี และให้เลขาธิการหรือคณบดีมีอำนาจเพิกถอนหรือสั่งเปลี่ยนแปลงได้”

ประธาน รัฐมนตรีช่วยว่าการเป็นรองประธาน รัฐมนตรีสั่งราชการ ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี และหัวหน้าส่วนราชการซึ่งเทียบฐานะเท่ากรม เป็นอนุกรรมการโดยตำแหน่ง.....” ดังนั้น เลขาธิการมหาวิทยาลัยและคณบดีต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงเป็นอนุกรรมการใน อ.ก.พ.กระทรวงด้วย

๓. โดยที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตราออกใช้มาตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๐๑ แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาปัญหาตามข้อ ๒ ที่กระทรวงศึกษาธิการถามมาดังกล่าวข้างต้น

(ลงชื่อ) หยุด แสงอุทัย
(นายหยุด แสงอุทัย)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๐๒